

Dijagnoziranje demencije

O DEMENCIJI

Ovaj Pomoćni tisak pruža informacije o ranim simptomima demencije i načinima na koje može biti dijagnozirana. Važnost rane i točne dijagnoze je naglašena.

Koji su rani simptomi demencije?

Rani simptomi demencije su vrlo blagi i nejasni i ne moraju odmah biti uočljivi. Postoje velike razlike između ranih simptoma. Ljudi najčešće primjete probleme s pamćenjem, osobito probleme s pamćenjem nedavnih događaja.

Drugi česti simptomi su:

- Zbunjenost
- Promjena osobnosti
- Ravnodušnost i udaljivanje od društva
- Nestanak sposobnosti obavljanja svakodnevnih radnji

Ponekad ljudi ne primjete da ovi simptomi znače da nešto nije u redu. Oni mogu pogrešno pretpostaviti da je to samo normalan dio procesa starenja. Simptomi također mogu postupno jačati i biti neprimjetni dugo vremena. Ponekad ljudi odbijaju reagirati čak i kada znaju da nešto nije u redu.

Znakovi upozorenja

Ovo je provjera čestih simptoma demencije. Pregledajte ovu listu i označite simptome koji su prisutni kod vas. Ako ste označili nekoliko polja, posjetite liječnika za potpuni lječarski pregled.

- Gubitak pamćenja koji utječe na svakodnevne aktivnosti**
Normalno je da ponekad zaboravite na zakazani sastanak ili broj telefona vašeg prijatelja i da ih se kasnije sjetite. Osoba oboljela od demencije može zaboraviti stvari mnogo češće ili ih potpuno izbrisati iz sjećanja.
- Poteškoće u izvršavanju poznatih radnji**
Ljudi s vremena na vrijeme mogu biti ometani i mogu zaboraviti uslužiti dio obroka. Osoba oboljela od demencije može imati poteškoća sa svim dijelovima pripreme obroka.

- Zbunjenost o vremenu i mjestu**

Normalno je momentalno zaboraviti koji je dan u tjednu. Osoba oboljela od demencije može imati poteškoće u pronalaženju njima poznatog mjesta ili se može osjećati zbunjeno i izgubljeno.

- Problemi sa jezikom**

Sve osobe ponekad imaju problema pronaći pravu riječ, no osobe oboljele od demencije mogu zaboraviti jednostavne riječi ili ubaciti neodgovarajuće riječi i učiniti rečenice nerazumljivim.

- Problemi sa abstraktnim razmišljanjem**

Izračunavanje čekovne knjižice može biti teško za bilo koga, no može se desiti da osoba koja boluje od demencije ne zna što ti brojevi znače.

- Slaba ili smanjena moć procjenjivanja**

Osoba sa demencijom može imati poteškoća sa procjenjivanjem udaljenosti ili pravca kada voze auto.

- Problemi sa gubljenjem stvari**

Svi možemo privremeno zaboraviti gdje smo stavili lisnicu ili ključeve. Osoba koja boluje od demencije može staviti stvari na pogrešna mjesta.

- Promjene ponašanja i osobnosti**

Svi postanemo tužni ili neraspoloženi s vremena na vrijeme. Osoba koja boluje od demencije može pokazati brze promjene raspoloženja bez ikakvog razloga. Oni mogu postati zbunjeni, sumnjičavi ili povučeni.

- Gubitak inicijativnosti**

Normalno je da vam dosade neke aktivnosti. No, demencija može uzrokovati nezainteresiranost za aktivnosti u kojima je osoba prethodno uživala.

Osnovano na informacijama iz Alzheimerog udruženja iz SAD-a

Upamtite

Upamtite da mnoga stanja imaju simptome slične demenciji, dakle nemojte misliti da imate demenciju jer su neki simptomi prisutni. Moždani udari, depresija, alkoholizam, infekcije, hormonalni poremećaji, nedostaci u ishrani i tumori mozga mogu uzrokovati simptome slične simptomima demencije. Mnoga od ovih stanja se mogu liječiti.

Točna dijagnoza je važna

Savjetovanje sa liječnikom u ranom periodu oboljenja je vrlo važno. Samo medicinsko osoblje može dijagnosticirati demenciju.

Potpuni zdravstveni i psihološki pregled može prepoznati izlječivo stanje i osigurati pravilan tretman, ili potvrditi pojavu demencije.

Pregled može uključiti sljedeće:

- Ako je moguće, bolesna osoba ili bliska rodbina ili prijatelj treba dostaviti izvješće o zdravstvenoj prošlosti. Ovo pomaže u utvrđivanju da li je riječ o sporij ili iznenadnoj pojavi simptoma i njihovom jačanju.
- Detaljno tjelesno i neurološko ispitivanje uključujući provjeru osjetila ili pokreta u cilju isključivanja drugih bolesti i uočavanju drugih zdravstvenih stanja koja mogu pogoršati zbunjenost u svezi sa demencijom
- Laboratorijska ispitivanja, uključujući razna ispitivanja krvi i mokraće u cilju uočavanja bilo kojih mogućih oboljenja koja mogu uzrokovati simptome
- Neuropsihološko ispitivanje radi uočavanja zadržanih sposobnosti i određenih problematičnih oblasti kao što su sposobnosti shvaćanja, uočavanja i prosuđivanja
- Druga specijalizirana ispitivanja, kao što su snimak pluća x-zrakama, ECG ili CT pregled
- Provjera mentalnog stanja da bi se utvrdile intelektualne funkcije kao što su pamćenje, čitanje, pisanje i računanje, na koje demencija može utjecati
- Psihološko ispitivanje radi utvrđivanja izlječivih oboljenja kao što su depresija koja može oponašati demenciju, i kontroliranja bilo kakvih psiholoških simptoma, kao što su uznemirenost i iluzije, koji se mogu pojaviti uz demenciju.

Kako početi

Najbolji početak procesa dijagnoze je kod liječnika koji, nakon što uzme u obzir simptome i preporuči preglede, može ustanoviti početnu dijagnozu ili preporučiti oboljelu osobu specijalisti kao što je neurolog, gerijatričar ili psihijatar.

Neke osobe odbijaju posjetiti liječnika. Ponekad, ljudi ne primjećuju ili odbijaju primjetiti svoje probleme. Ovo može biti uzrokovano promjenama u mozgu usljed demencije koje umanjuju sposobnost uočavanja ili razumjevanja problema s pamćenjem. Druge osobe čija sposobnost uočavanja nije ometana mogu strahovati od potvrde njihovih bojazni.

Jedan od najdjelotvornijih načina rješavanja ovog problema je pronaći drugi razlog za posjetu liječniku. Možete predložiti ispitivanje srca, provjeru krvnog tlaka ili provjeru dugoročne terapije lijekovima. Još jedan način je napomenuti da je vrijeme tjelesnog liječničkog pregleda za oboje. Ponudite im puno podrške. Smiren, brižljiv pristup u ovoj situaciji može pomoći u otklanjanju briga i strahova oboljele osobe.

Ako osoba i dalje ne želi posjetiti liječnika:

- Razgovarajte s drugim obiteljima i skrbnicima koji su mogli imati slična iskustva
- Kontaktirajte Procjenjivački tim Starosne skrbi (Aged Care Assessment Team – ACAT)
- Nazovite Nacionalnu telefonsku službu za demenciju (National Dementia Helpline)

Za više informacija

Alzheimer's Australia nudi podršku, informacije, naobrazbu i savjetovanje. Kontaktirajte Nacionalnu telefonsku službu za demenciju (National Dementia Helpline) na **1800 100 500**.

Za više informacija i druge Pomoćne tiskove, posjetite našu internet stranicu na adresi **www.alzheimers.org.au**